

Vygruppen As
Postboks 1800 Sentrum
0048 Oslo

Att.: Otto R. Sivertsen

Saksbehandler: Therese Motzfeldt, 22995941
Vår ref.: 24/112-120
Deres ref.:
Dato: 19.05.2025

Omgjøring av vedtak om pålegg til CargoNet AS og nye pålegg til Bane NOR Eiendom AS i klage fra Onrail AS over manglende tilgang til vognverkstedet på Alnabru

1. Saken

Statens jernbanetilsyn (SJT) viser til vårt varsel i brev av 15. april 2025 om vedtak om omgjøring av påleggspunkt 1 til 3 i [vedtak av 25. februar 2025](#) i klage fra Onrail AS (Onrail) over manglende tilgang til vognverkstedet på Alnabru (vedtaket).

Som det fremkommer av vedtakets punkt 2 er Bane NOR Eiendom AS (Bane NOR Eiendom), CargoNet AS (CargoNet), Mantena AS (Mantena) og Onrail parter i den delen av vedtaket som gjelder vognverkstedet på Alnabru. Vårt varsel om vedtak om omgjøring ble derfor sendt til disse. Vi har vurdert og innarbeidet de merknadene vi har mottatt til varsel i dette vedtaket.

2. Merknader fra CargoNet og Bane NOR Eiendom til SJTs varsel om omgjøring

SJT mottok merknader til vårt varsel om omgjøring i brev fra Bane NOR Eiendom av 28. april og CargoNet av 29. april og 16. mai.

Bane NOR Eiendom hevder at selskapet ikke er driveren av vognverkstedet fra 1. mai 2025, fordi CargoNet forblir driveren av det ene sporet som ikke tas ut av tilgangsavtalen. Bane NOR Eiendom vurderer også å leie ut sporet som inngår i endringsavtalen til Mantena. Dermed blir Bane NOR Eiendom heller ikke driveren av dette sporet, men Mantena.

Videre viser Bane NOR Eiendom til at det verken er de eller Mantena som har begått regelverksbruddene i vedtaket. Endelig mener Bane NOR Eiendom at SJT ikke kan pålegge verken de eller Mantena å gi tilgang til Onrail, før de har mottatt søknader og behandlet disse.

CargoNet hevder på sin side at selskapet ikke på noe tidspunkt har hatt eksklusiv tilgang til, eller rettslig råderett over vognverkstedet, eller Mantenas vedlikeholdstjenester. CargoNet har heller ikke forvaltet tilgangen til vognverkstedet gjennom sin dialog med Onrail. CargoNet er dermed ikke driveren av vognverkstedet.

CargoNet mener også at det er uriktig at endringsavtalen er grunnlaget for den varslede omgjøringen, slik SJT legger til grunn. Som CargoNet har ment hele tiden, er det Bane NOR Eiendom som er driveren av vognverkstedet etter bestemmelsene i tilgangsavtalen §§ 1, 2, 11 og 30.

3. Omgjøring av pålegg rettet mot CargoNet

Ved brev av 9. og 14. april 2025 fra henholdsvis CargoNet og Bane NOR Eiendom mottok SJT nye opplysninger, om at kontraktsforholdet mellom Bane NOR Eiendom og CargoNet når det gjelder forvaltningen av vognverkstedet på Alnabru var endret.

SJT mottok en kopi av et signert dokument av 9. april i år om «Endring av avtale om tilgang til verkstedanlegg (Alnabru vognverksted) mellom Bane NOR Eiendom AS (Bane NOR Eiendom) og CargoNet AS (CargoNet)» (heretter «endringsavtalen»). Avtalen tredder i kraft 1. mai 2025.

Endringsavtalen endrer «Avtale om tilgang til verkstedandlegg (Alnabru Vognverksted)» signert 22. mars 2022 (heretter «tilgangsavtalen») mellom Bane NOR Eiendom som utleier og eier av vognverkstedet på Alnabru og CargoNet som jernbaneforetak og leietaker av hele vedlikeholdsanlegget.

Som følge av endringsavtalen § 3, legger SJT til grunn at CargoNet fra 1. mai 2025 ikke lenger har eksklusiv råderett over vognverkstedet på Alnabru. CargoNet leier nå kun en del av vedlikeholdsanlegget fra Bane NOR Eiendom, i motsetning til den tidligere tilgangsavtalen § 3 der det fremgikk at CargoNet som «(l)eier disponerer verkstedet i sin helhet i leieperioden».

Vår vurdering er at når CargoNet ikke lenger har en eksklusiv leierett til hele vognverkstedet på Alnabru, så er selskapet heller ikke den som forvalter serviceanlegget på Alnabru i tråd med definisjonen av driver etter [jernbaneforskriften § 1-7 bokstav m](#)).

Etter vår vurdering innebærer bortfallet av den eksklusive leieretten til hele serviceanlegget på Alnabru til CargoNet, sammen med øvrige endringer i avtalen, at det nå er Bane NOR Eiendom som har ansvaret for å forvalte vognverkstedet, og derfor er driveren av dette serviceanlegget etter jernbaneforskriften § 1-7 bokstav m).

En slik forståelse av endringsavtalen støttes også av beskrivelsen i bakgrunnen for endringsavtalen, som står uttrykt i avtaledokumentet som vi mottok 9. april. Her står det at tilgangsavtalen endres for å løse en fastlåst situasjon mellom Bane NOR Eiendom, CargoNet og Onrail, når det gjelder å få gitt Onrail tilgang til Alnabru vognverksted. Dette gjøres ved å endre tilgangsavtalen mellom CargoNet og Bane NOR, slik at ett av de to sporene

som CargoNet disponerer tas ut av tilgangsavtalen og at Bane NOR Eiendom fra nå av skal gi tilgang og kapasitet til alle brukere av sporet som tas ut av tilgangsavtalen.

Samlet er det derfor SJT vurdering at kontraktsendringene mellom Bane NOR Eiendom og CargoNet fra 1. mai i år, medfører at det nå er Bane NOR Eiendom som er driveren av vognverkstedet på Alnabru. Som følge av det ovenstående vil SJT omgjøre påleggspunktene 1 til 3 i vårt vedtak av 25. februar i år.

Ettersom våre vedtak ikke kan påklages eller omgjøres av overordnet myndighet, jf. jernbaneloven § 11a (3), har vi benyttet adgangen til å omgjøre eget vedtak etter forvaltningsloven § 35. Med «omgjøring» slik det er benyttet i loven, menes det å endre eller oppheve et vedtak av eget tiltak. Etter første ledd bokstav a) har forvaltningsorganet adgang til å omgjøre vedtak utenfor en klageomgang dersom endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser. Vedtakets påleggspunkt 1 til 3 rettet seg mot CargoNet og oppstilte plikter for dem, jf. partsbegrepet i forvaltningsloven § 2. Vår omgjøring innebærer at disse pliktene bortfaller. Vi mener derfor at endringen av vedtaket ikke er til skade for CargoNet.

SJT anser at vi også har adgang til å omgjøre vedtaket etter forvaltningsloven § 35 (5) som gir en omgjøringsadgang etter «alminnelige forvaltningsrettslige regler». Ved dette sikter loven til omgjøring etter ulovfestede regler, og eksempler som er nevnt i Karnovs lovkommentar er for eksempel der det – slik som i denne saken – inntreffer nye faktiske forhold som tilsier at vedtaket bør endres eller oppheves. Den nye endringsavtalen utgjør som redegjort for over, et slikt nytt faktisk forhold som etter vår vurdering tilsier at det ikke lenger er nødvendig å opprettholde påleggspunktene 1 til 3.

Konklusjon: SJT omgjør påleggspunkt 1 til 3 i vedtaket vårt av 25. februar 2025. Da CargoNet utfra de foreliggende nye opplysningene i saken ikke lenger er å anse som driveren av vognverkstedet på Alnabru fra 1. mai i år.

4. Nytt vedtak med pålegg rettet mot Bane NOR Eiendom

SJT har vurdert at CargoNet ikke lenger er å anse som driveren av vognverkstedet på Alnabru fra 1. mai 2025, se punkt 3 over. Dette innebærer at CargoNet ikke lenger skal oppfylle pliktene som driver av vognverkstedet på Alnabru som følger av påleggene i vårt vedtak av 25. februar.

Fra 1. mai 2025 er det derimot Bane NOR Eiendom som skal oppfylle pliktene som drivere av serviceanlegget for vognvedlikehold på Alnabru etter [jernbaneloven § 5a \(1\)](#) samt i [jernbaneforskriften § 4-2](#) og [§ 4-3](#) og de mer utfyllende reglene i [forordning om tilgang til serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester](#) samt i [serviceanleggsforskriften](#). Dette innebærer blant annet at Bane NOR Eiendom må behandle anmodningen fra Onrail og eventuelle andre jernbaneforetak og søkere. Bane NOR skal også gi Onrail og eventuelle andre jernbaneforetak og søkere tilgang til dette vognverkstedet på ikke-diskriminerende vilkår.

SJT pålegger derfor Bane NOR Eiendom, som driveren av serviceanlegget for vedlikehold på Alnabru, å behandle søknaden fra Onrail og gi selskapet tilgang til dette vognverkstedet i tråd med disse reglene. Videre pålegger SJT Bane NOR Eiendom, som driveren av vognverkstedet

for vognvedlikehold på Alnabru, å overholde disse reglene fremover overfor Onrail og andre jernbaneforetak og søkere.

Bane NOR Eiendom pålegges å behandle anmodningen fra Onrail om tilgang til vognverkstedet på Alnabru slik den allerede foreligger. Bane NOR Eiendom kan dermed ikke kreve en ny søknad fra Onrail fra og med 1. mai 2025, slik dere synes å legge til grunn i brevet til oss av 14. april. SJT viser til at Bane NOR Eiendom i forbindelse med klagesaken allerede har mottatt informasjon om den eksisterende anmodningen fra Onrail om tilgang til vognverkstedet på Alnabru, gjennom å være part i vårt varsel om vedtak og vedtak i klagen fra Onrail og gjennom annen oversendt korrespondanse og møter forut for vårt vedtak fra februar i år. Spørsmålet om hvem som er driver av anlegget har også vært tema i møte mellom Bane NOR, Bane NOR Eiendom og SJT tidlig i klagesaken.

SJT pålegger videre Bane NOR Eiendom å dokumentere overfor oss at Onrail er gitt tilgang til vognverkstedet på Alnabru, basert på anmodningen fra dette selskapet som allerede foreligger, innen 31. mai 2025.

Videre pålegger vi Bane NOR Eiendom fremover, som driveren av vedlikeholdsanlegget på Alnabru, å utarbeide og følge reglene om publisering av serviceanleggsbeskrivelsen for dette serviceanlegget i tråd med [jernbaneforskriften § 5-1 \(4\)](#) og [forordning om tilgang til serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester artikkel 4 og 5](#). Vi forutsetter at Bane NOR Eiendom sørger for at Bane NOR SF sin netterklæring for 2025 oppdateres i samsvar med disse reglene. Bane NOR Eiendom skal dokumentere overfor SJT at dette påleggspunktet er oppfylt innen 31. mai 2025.

Vår vurdering er at disse tiltakene er forholdsmessige og nødvendige overfor Bane NOR Eiendom for å sikre at Onrail og andre jernbaneforetak og søkere gis tilgang til serviceanlegget for vognvedlikehold på Alnabru i tråd med disse reglene. Vårt syn er dermed at disse tiltakene heller ikke er urimelig inngripende overfor Bane NOR Eiendom.

Konklusjon: Fra 1. mai 2025 er Bane NOR Eiendom driveren av vognverkstedet på Alnabru. Bane NOR Eiendom skal dermed oppfylle pliktene som drivere av serviceanlegg etter jernbaneregelverket.

5. Vedtak

På bakgrunn av de vurderinger og konklusjoner som er redegjort i dette vedtaket, har SJT truffet vedtak om omgjøring av vårt vedtak av 25. februar 2025 i klage fra Onrail over manglende tilgang til vognverkstedet på Alnabru, med hjemmel i forvaltningsloven § 35 (1) bokstav a) og 35 (5).

Vårt vedtak om omgjøring er todelt. For det første, opphever SJT påleggspunkt 1 til 3 i vedtaket vårt av 25. februar 2025 overfor CargoNet, se punkt 1 nedenfor. For det andre, fatter vi et nytt vedtak med fem påleggspunkter om plikter overfor Bane NOR Eiendom, som driveren av serviceanlegget på Alnabru, se påleggspunktene 2 til 5 nedenfor.

SJT har på denne bakgrunn fattet følgende vedtak:

- (1) Påleggspunkt 1 til 3 om CargoNet AS sine plikter etter SJTs vedtak av 25. februar 2025 i klage fra Onrail AS over manglende tilgang til vognverkstedet på Alnabru oppheves.
- (2) Bane NOR Eiendom skal som driveren av serviceanlegget for vedlikehold på Alnabru, behandle anmodningen fra Onrail og gi selskapet tilgang til dette serviceanlegget i tråd med kravet om ikke-diskriminering etter jernbaneloven § 5a og jernbaneforskriften § 4-2 samt jernbaneforskriften § 4-3 og de mer utfyllende reglene i forordning om tilgang til serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester samt i serviceanleggforskriften.
- (3) Bane NOR Eiendom skal innen 31. mai 2025 dokumentere overfor SJT at Onrail er gitt tilgang til vognverkstedet på Alnabru, i samsvar med selskapets allerede fremsatte anmodning om tilgang til dette serviceanlegget.
- (4) Bane NOR Eiendom, som driveren av vognverkstedet for vognvedlikehold på Alnabru, pålegges fremover å overholde reglene om ikke-diskriminerende tilgang til dette serviceanlegget i tråd med jernbaneloven § 5a og jernbaneforskriften § 4-2 samt jernbaneforskriften § 4-3 og de nærmere bestemmelsene om dette i forordning om tilgang til serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester samt i serviceanleggforskriften.
- (5) Bane NOR Eiendom, som driveren av vedlikeholdsanlegget på Alnabru, må utarbeide og følge reglene om publisering av serviceanleggsbeskrivelsen fremover for dette serviceanlegget i tråd med jernbaneforskriften § 5-1 (4) og forordning om tilgang til serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester artikkelene 4 og 5.
- (6) Bane NOR Eiendom skal innen 31. mai 2025 dokumentere overfor SJT at påleggspunkt 5 er oppfylt.

SJTs vedtak i denne saken kan ikke påklages til eller omgjøres av overordnet myndighet. Retten kan imidlertid prøve alle sider av saken. Dette følger av jernbaneloven § 11a.

Vi bemerker for ordens skyld at påleggspunktene 4 til 7 i vårt vedtak 25. februar 2025 opprettholdes uten endringer.

SJT har sendt dette vedtaket til partene i klagen fra Onrail som gjelder tilgangen til vognverkstedet på Alnabru, det vil si Bane NOR Eiendom, CargoNet og Vygruppen AS, samt Mantena og Onrail.

Med hilsen

Mona Ljunggren
avdelingsdirektør, markedsovervåking

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Mottakere:

Bane Nor Eiendom As

Cargonet As

Mantena As

Onrail As

Vygruppen As